

Ishonch

2018 йил 6 март • сешанба • № 28 (4001)

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

Муносабат

Ислохотнинг мантиқий давоми

Инсон омили, мутахассиснинг ижтимоий-иқтисодий муҳофазасига эътибор барқарор бўлса, изланиш, янгиликка интилиб ишлаш, ўзаро ижодий рақобат муҳити юзага келади. Юқори малакали педагог кадрлар сафини кенгайтириш, шу жумладан, ёш битирувчиларнинг касбига бўлган қизиқишини ошириш, таълимнинг куйи босқичи нуфузини кўтаришга имконият яратилмоқда. Мазкур қарор айни шу жиҳатлари билан ҳам катта аҳамиятга эга.

3-бет

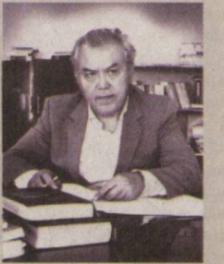

Талабларга биноан...

Одил Ёқубов феномени

Ижодкор ва Шахс — катта масала. Идеал ижодкор, албатта, Шахс бўлиши керак. Ўзбек адабиётида, масалан, Машрабни Шахс дейиш мумкин. Унинг биринчи вазифаси хақиқатни, халқнинг дардини айтиш бўлган. Шахснинг қарашлари кўпинча жамиятдаги қарашларга тўғри келмаслиги мумкин. Шунда унинг бўйига бирор арзимас айб қўйиб, ўлдириб юборишди. Бироқ уларнинг руҳи ҳамма замонларда бедор бўлиб туради.

4-бет

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ СОҲАСИДА ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ ТИЗИМИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Юртимизда жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш, аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш учун зарур шарт-шароитлар ва инфратузилмани яратиш, мамлакатнинг халқаро спорт майдонларида муносиб иштирок этишини таъминлаш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, жисмоний тарбия ва спортни ташкил этишда қатор тизимли муаммолар ва камчиликларнинг мавжудлиги ушбу соҳада давлат сиёсатини самарали олиб боришга ва мамлакатнинг мавжуд спорт салоҳиятидан тўлиқ фойдаланишга тўқсонлик қилмоқда. Хусусан:

биринчидан, айниқса, жойларда жисмоний тарбия ва спорт бошқаруви самарали яқин тизим мавжуд эмаслиги ушбу соҳада давлат органлари ва бошқа ташкилотлар фаолиятини лозим даражада мувофиқлаштиришни, соғлом турмуш тарзини оммалаштириш ва тарғиб қилишни таъминлашга;

иккинчидан, мамлакатимизда ҳам оммавий спорт, ҳам олий спорт ютуқлари соҳасида аниқ вазифалар ва мақсадли кўрсаткичларни белгиланган ҳолда, ўрта муддатли ва узок муддатли истиқболда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш концепцияси ишлаб чиқилмаган;

учинчидан, давлат-хусусий шериклик шартларида спортнинг замонавий моддий-техника базаси ва инфратузилмасини яратиш бўйича нодавлат сектор билан ўзаро муносабатларнинг паст даражада эканлиги ушбу соҳада мавжуд муаммоларни самарали ҳал этишга имкон бермапти;

тўртинчидан, жойларда ёшлар орасида иқтидорли спортчиларни танила олиш (селекция)нинг самарали ва шаффоф тизими мавжуд эмаслиги терма жамоалар таркибининг сифатли тўлдирлиш учун спорт захирасини шакллантириш ва юқори малакали спортчиларни тайёрлашни таъминлашга тўқсонлик қилмоқда;

бешинчидан, спорт кадрларини, айниқса, бошқарув кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг амалдаги тизими жисмоний тарбия ва спорт бошқаруви соҳасида малакали мутахассисларга бўлган эҳтиёжни қондириш имконини бермапти;

олтинчидан, жисмоний тарбия ва спорт соҳасини қўллаб-қувватлашнинг фақат алоҳида спорт турларини ривожлантиришга йўналтирилган, нооқилона тизими бошқа оммавий олимпия спорт турларини, энг аввало, спорт ўйинлари ва қишқик спорт турларини ривожлантиришга эътибор қаратилмаслигига олиб келган;

еттинчидан, спортчиларни тайёрлаш ва улар тиббий таъминотининг инновацион тадқиқотлари ва услубий ишланмалари, замонавий талабларга жавоб берадиган стандартларнинг мавжуд эмаслиги сифатли ўқув-машқ жараёнининг йўлга қўйилишини таъминлашга;

саккизинчидан, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга йўналтирилган молиявий маблағлар сарфланишининг асослиги ва ҳаққонийлиги устидан назоратнинг, энг аввало, ячки назоратнинг молиявий маблағлардан оқилона фойдаланишни таъминлайдиган ва ушбу соҳада суниетъёмчиликларни бартараф этишга қаратилган самарали механизми шакллантирилмаган;

тўққизинчидан, халқаро стандартларга жавоб берадиган сифатли маҳаллий спорт асбоб-ускуналари ва инвентарларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаган, шунингдек, бундай ишлаб чиқаришни қўллаб-қувватлашнинг таъсирчан механизми назарда тутилмаган.

Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида давлат бошқаруви тизimini тубдан такомиллаштириш, аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб қилиш мақсадида, шунингдек, 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ва Ўзбекистон Республикасида Маъмурий ислохотлар концепциясида белгиланган вазифаларга мувофиқ:

1. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, Молия вазирлиги, Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, спорт федерациялари (ассоциациялари)нинг:

Орамиздаги одамлар

ГЎЗАЛЛИК ЯРАТУВЧИЛАР

ёхуд иш билганга минг танга

Хонадонларимизга баҳорий тароват бағишлаб турадиган гулларни ўстириш бирмунча қийин иш. Айниқса, алоҳида эътибор талаб этадиган хона гуллари инжик ва гўдакдек нозик бўлганидан уларни парваришлаш ҳам-манинг ҳам қўлидан келавермайди.

Гул ўстириш қачон ва қандай бошланганини айтиш мушкул. Яшаш жойи ва унинг атрофи ҳар доим чиройли бўлиб яшаб туриши ва ҳаётдан гўзаллик истаган кишилар ниятидан бошланган, дейиш мумкин. 15 сотих ерда турфа гулларни етиштириётган Тошкент туманидаги «DAILY GREEN» (Донимо яшил) фермер хўжалиги раҳбари, тadbirkor Хайрулло Саидганиев шундай яхши ниятли кишилардан бири. Хайруллонинг меҳнаткаш, тиришқок бўлишига оиладаги муҳит ўзига хос таъсир кўрсатган. Отаси Қудратилло Саидганиев ер билан тиллашадиган, улдабурон, ҳақиқий тиришқор эди. Шундай муҳитда улғайган йигит 16 ёши-

дан бошлаб тadbirkorликка қўл урди. 15 сотих ернинг ҳар қаричидан угулми фойдаланиш баробарида 6 нафар кишини иш билан таъминлади. Ишчиларга меҳнат қилиши учун барча шароитни яратиб берди. Бундан ташқари, бозорларимиз тўқсонлигига хисса қўшиш мақсадида 1,5 гектар ерга сабзи, гулқарам, калампир, бодринг, помидор, булғор қалампир каби эртанги сазовот экниларни экиб, яна 4 нафар кишини ишли қилди. Ёш tadbirkor бу йили сазовот маҳсулотларини чет элга экспорт қилиш ниятида меҳнат қилмоқда. Тўғриси, бу ишларни йўлга қўйишда ангаптина қийинчиликларга дуч келди.

4»

«Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик» мавзусида Афғонистон бўйича юқори даражадаги Тошкент халқаро конференцияси

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев давлат раҳбари сифатидаги фаолиятининг илк кунларидан Марказий Осиё давлатлари билан амалий, ўзаро манфаатли ва яхши қўшнилик муносабатларини шакллантириш, минтақада хавфсизликни таъминлашни ташқи сиёсатнинг устувор йўналиши сифатида белгилади.

Ўзбекистон раҳбари минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлашга доир стратегик қарашларини 2017 йилнинг сентябрь ойида Нью-Йорк шаҳрида бўлиб ўтган БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида бағъат қилди. Сўнг ўтган йилнинг ноябрь ойида Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган «Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик» мавзусидаги конференцияда давлатимиз раҳбари Марказий Осиё, жумладан, Афғонистонда мустақкам тинчлик ва барқарорликни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқаро миқёсдаги қўшма саъй-ҳаракатларнинг кенг камровли дастурини тақдир этди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи, унинг Марказий Осиё ва Афғонистондаги жорий вазият, уни ривожлантириш истиқболларига берган баҳоси халқаро ҳамжамиятда катта қизиқиш уйғотди.

Давлатимиз раҳбари таъкид-

лаганидек, «Евроосиёнинг «юраги»да жойлашган минтақамиз Европа ва Яқин Шарқ, Жанубий ва Шарқий Осиёни боғловчи кўприқдир». Минтақамиз табиий ресурсларга бой, бу ерда қўшлаб мамлакатлар ва бутун минтақалар ривожига сезиларли даражада таъсир кўрсатган ноёб маданият ва тараққиёт салоҳияти мавжуд.

Шу билан бирга, Шавкат Мирзиёевнинг фикрича, Марказий Осиёда қудратли давлатларнинг манфаатлари кесимида, барқарорлик ва қарам-қаршилик ўчоқларига тутаён бўлган ушбу минтақа яқин ва узок ҳоризда рўй бераётган барча салбий жараёнлар таъсирини ҳис этмоқда.

Шу муносабат Ўзбекистон Президенти адолатли саволларни ўртага ташлади: минтақада вазият қандай ривожланади? Бу ерда қандай куч устуни келади — низо ва қарам-қаршиликларми ёки ҳамкорлик ва тараққиётми?

3»

Касба уюшмалари Форумида қўтарилган мавзу

Мамлакатимизда олиб борилаётган кенг камровли ислохотлар фуқаролар ҳуқуқларини химоя қилиш ва аҳоли даромадларини оширишга қаратилгани билан қувонардир. «Инсон манфаатлари — ҳамма нарсадан усту», «Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак» каби эзгу гоялар юртимиз тараққиётининг асосини ташкил қилмоқда.

Хусусан, 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор

БИЛИМ, МАЛАКА ВА ТАЖРИБА

етақчи фаолиятининг асосидир

йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалга ошириш юзасидан қабул қилинган Давлат дастурларида, мухтарам Президентимизнинг Олий Мажлиса Мурожаатномасида белгиланган вазифалар фикримизнинг далилидир.

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси томонидан Ҳаракатлар стратегияси ижросида фаол

иштирок этиш мақсадида «Юрт тараққиёти йўлида бирлашайлик!» шiori остида ўтказилган Форумда «Ҳаракатлар стратегиясининг амалга оширилишига қўмаклашиш Дастури» қабул қилиниб, устувор йўналишлар бўйича аниқ тadbirkorлар белгилаб олинди.

3»

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Шоҳира РАУФБОЕВА

ЯНА, АФСУСКИ, КИНО ҲАҚИДА...

Юртимиз ривожини, эл фаровонлиги йўлидаги қатор муаммолар ўз ечимини қутиб турган, дунё сиёсатидаги вазият гоҳ яхши, гоҳ ёмон томонга ҳар кун, ҳар дақиқа ўзгариб турган бир пайтда, Президентнинг диққат-эътибори нега айнан кино соҳасига қаратилди? Кинодан бошқа ташвиш йўқмиди? — деган савол хаёлингиздан ўтган бўлса ажабмас. Жавоби-чи? Ўз саволингизга ўзингиз жавоб излаб кўрингизми? Ҳар бир юртининг ўз давлат чегаралари бўлади. Мамлакат ичкараси тинч бўлиши учун сарҳадларимиз дахлсиз бўлмоғи лозим. Агар ўхшатиш жонз бўлса, санъат турлари орасида энг оммавий бўлган кино соҳасини маънавийтимиз сарҳадларини қўриқлаши, асраб-авайлаши керак бўлган аскарларга қийслаган бўлар эдим.

2»

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ СОҲАСИДА ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ ТИЗИМИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат кўмитаси ва унинг ҳудудий бўлиналари негизда **Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлигини** (кейинги ўринларда Вазирлик деб юритилади) ташкил этиш;

Вазирликнинг марказий аппарати тузилмасида спорт фаолиятини ташкил қилишда асослилик, объективлик ва шаффоқлиги таъминлашга, шу жумладан жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга ажратилган давлат молиявий маблағларидан оқилона фойдаланилишини таҳлил қилиш, аҳолининг спорт хизматларидан қониқиб даражаси ва спорт хизматларидан фойдалана олиш шарт-шароитларини баҳолаш, шунингдек, коррупция ва бошқа суиистеъмолчилик ҳолатларини аниқлаш учун масъул бўлган **Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида мониторинг бошқармасини** ташкил этиш;

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат кўмитаси ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ва унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги ҳудудий бўлиналари негизда **Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳузуридаги Жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш жамғармаси** (кейинги ўринларда — Жамғарма) ва унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги ҳудудий бўлиналари ташкил этиш;

беовита Қорақалпоғистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар жисмоний тарбия ва спорт бошқармаларида бўйсинадиган ва Жамғарма ҳисобидан молиялаштирилган туманлар (шаҳарлар) жисмоний тарбия ва спорт бўлимларини ташкил қилиш;

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти қошидаги **Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш марказини** (кейинги ўринларда — Марказ) Вазирлик тасарруфига бериш, уни Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани, Кўкча Дарвоза кўчаси, 27-уй манзилида жойлаштириш, Нукус, Самарқанд ва Фарғона шаҳарларида унинг филиалларини ташкил қилиш;

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти негизда **Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университетини** (кейинги ўринларда — Университет) ташкил этиш;

жаҳоннинг етакчи ишлаб чиқарувчиларини жалб қилган ҳолда спорт кийими, анжомлари ва жиҳозларини ишлаб чиқарувчи замонавий корхоналар фаолиятини ташкил этиш учун пойтахт минтақасида **“Спорт” эркин иктисодий зонасини** ташкил қилиш;

жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш ҳамда оммалаштиришда, мамлакатимизнинг халқро спорт майдонидида нуфузини оширишда алоҳида хизмат кўрсатган жисмоний тарбия ва спорт соҳаси ходимлари ҳамда бошқа шахсларни тақдирлаш мақсадида **“Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган жисмоний тарбия ва спорт ходими”** фахрий унвонини таъсис этиш тўғрисидаги тақлифлари қабул қилинсин.

2. Қўйидагилар Вазирликнинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

жисмоний тарбия ва спорт соҳасида аҳолининг кенг қатламини спорт билан шугулланишга ва соғлом турмуш тарзини юритишга жалб этиш, жисмонан соғлом ўсиб келаётган авлодни тарбиялаш, спорт индустрияси ва инфратузилмасини ривожлантириш, олий спорт маҳорати соҳасида мамлакатимизнинг халқро спорт майдонидан муносиб иштирокини таъминлашга қаратилган ягона давлат сисбатини амалга ошириш;

вазирликлар ва идоралар жисмоний тарбия ва спорт жамиятлари ҳамда клубларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш, шунингдек, республика мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари, ўрта махсус, касб-хунар таълими ва олий таълим муассасалари жисмоний тарбия ўқитувчилари ва инструкторлари фаолиятига ташкилий-услубий раҳбарликни амалга ошириш;

маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жисмоний тарбия ва спорт жамиятлари, таълим муассасалари, жамоат ташкилотлари билан биргалликда аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида жисмоний тарбия ва спорт билан шугулланишни оммалаштириш борасида кенг қўламли ишларни ташкиллаштириш;

болаларни спорт билан мунтазам равишда шугулланишга жалб этиш, болалар спорт таълими сифатини ошириш, барча ҳудудларда, айниқса, қишлоқ ва чекка ҳудудларда болалар спорт объектлари тармоғини янада кенгайтириш орқали болалар спортини янада ривожлантириш;

Олимпия, Паралимпия ва Осиё ўйинлари, жаҳон, Осиё чемпионатлари ва бошқа халқро мусобақа ва турнирларда муваффақиятли иштирокини таъминлаш учун истиқболли спортчиларни танлаш, тайёрлаш ва маҳоратини оширишнинг, улар орасидан мамлакат терма жамоалари сифатли спорт захираси ва таркибини шакллантиришнинг самарали тизимини яратишда Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси, спорт федерациялари (ассоциациялари) билан ҳамкорлик қилиш;

мамлакатимизда профессионал, оммавий спортни, шу жумладан спорт ўйинлари ва киши спорт турларини ривожлантиришни рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш, илгор халқро тажрибани ҳисобга олган ҳолда, спорт тайёргарлиги жараёнига замонавий технологияларни жорий этиш, барча спорт турлари бўйича миллий чемпионатлар даражаси ва сифатини ошириш, халқро ва минтакавий мусобақалар ташкил этиш, носоғлом спорт рақобатида ва тақсиланган препаратлар ишлабчиликка қарши тизимли чоралар кўришни рағбатлантириш;

жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт ташкилотлари, объектлари ва иншоотларнинг оммавий спорт, болалар спортини ва профессионал спорт йўналишлари бўйича моддий-техника базасини ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлаш, улардан максимал даражада ва самарали фойдаланилишини таъминлаш, спорт асбоб-ускуналари ҳамда инвентарларнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилишини ташкил этиш ва кенгайтириш бўйича тақлифлар тайёрлашда қатнашиш;

жисмоний тарбия ва спорт соҳасида кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этиш, жисмоний тарбия-соғломлаштириш ҳамда спорт ташкилотларини, таълим ва спорт-таълим муассасаларини юқори малакали тренерлар ва бошқа спорт мутахассислари билан таъминлаш;

жисмоний тарбия ва спорт соҳасида халқро ва давлатларо спорт алоқаларини кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлаш, хорижий инвестициялар ва грантларни жалб этиш борасидаги ишларни ташкил қилиш, уммабо спорт дастурларини ташкил этишга қўмаклашиш, жисмоний тарбия ва спорт соҳасида онд оммавий адабиётлар чоп этиш, видео ва кино материаллар тайёрлаш.

3. Белгилансинки:

Университет жисмоний тарбия ва спорт соҳасида илмий ва ўқитувчи кадрлар тайёрлаш, шунингдек, соҳа мутахассисларини ўқитиш ҳамда тайёрлашнинг илгор усулларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича республиканинг базавий олий таълим, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-услубий муассасаси ҳисобланади;

Марказ мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари жисмоний тарбия ўқитувчилари (инструкторлари), кафедра мудирилари, таълим муассасалари ва спорт ташкилотлари тренерлари ҳамда жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги бошқа мутахассисларни қайта тайёрлаш ҳамда малакасини оширишни амалга оширади.

4. Қўйидагилар оммавий спортни ривожлантириш ва истеъдодли ёшларни саралаш (селекция) соҳасида таълим муассасаларининг устувор йўналишлари этиб белгилансин:

мактабгача таълим муассасаларида — бошланғич гимнастика ва ҳаракатли ўйинлар бўйича машғулотлар олиб бориш орқали жисмоний ривожлантириш ҳамда саломатликни мустаҳкамлаш учун тарбияланувчиларда жисмоний тарбия ва спорт машғулотларига кириштириш шакллантириш;

умумтаълим мактабларида — ўқувчилар орасидан жисмоний тарбия ўқитувчиларини жалб қилган ҳолда истеъдодли ёшларни саралаб олиш (селекция) ҳамда болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари спорт захирасини шакллантириш мақсадида кейинчалик минтакавий спорт мусобақаларида иштирок этиш учун синфдан ташқари спорт тўғрисидаги бўлиқларни ташкил этиш (ҳафтасига камидан 4 соатдан);

ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларида — ўқувчилар орасидан жисмоний тарбия ўқитувчилари ва спорт тури бўйича тренерларни жалб қилган ҳолда истеъдодли ёшларни саралаш ва ихтисослаштирилган болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари спорт захирасини шакллантириш мақсадида кейинчалик минтакавий ҳамда республика спорт мусобақаларида иштирок этиш учун олимпия ва миллий спорт турлари бўйича синфдан ташқари спорт тўғрисидаги бўлиқларни ташкил этиш (ҳафтасига камидан 6 соатдан);

олий таълим муассасаларида — истеъдодли ёшларни саралаб олиш (селекция) ва спорт турлари бўйича миллий терма жамоалари ҳамда республика олий спорт маҳорати мактаблари спорт захирасини шакллантириш мақсадида кейинчалик республика ва халқро спорт

мусобақаларида олимпия ва миллий спорт турлари бўйича талабалар спорт клублари ҳамда жамоаларини ташкил этиш.

5. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга кўра: мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари жисмоний тарбия ўқитувчиси (инструктори) ҳамда олий таълим муассасалари жисмоний тарбия ўқитувчиси ва кафедра мудири лавозимларига халқро даражадаги спорт мусобақалари голиблари тайинлашни мумкин;

давлат мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод этиш Вазирлик билан келишилган ҳолда Қорақалпоғистон Республикаси жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси бошқилари томонидан амалга оширилади;

олий таълим муассасаларининг жисмоний тарбия ўқитувчилари (кафедра мудири) лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод этиш Вазирлик томонидан олий таълим муассасаси билан ҳамкорликда ташкил этиладиган танлов натижасига кўра Ўзбекистон Республикаси жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги томонидан амалга оширилади;

жисмоний тарбия ўқитувчиси (инструктор ва кафедра мудири)нинг иш фаолияти самардорлигини баҳолаш ўқувчи (талаба)ларни жисмоний ва касбий тайёргарлиги ҳамда улар орасидан икtidорли спортчиларни танлаш (селекция)да, энг аввало, эришилган аниқ натижаларни ҳисобга олган рейтинг тизими асосида амалга оширилади;

жисмоний тарбия ўқитувчилари (инструктор ва кафедра мудири)нинг моддий рағбатлантириш улар фаолиятининг шахсий кўрсаткичларини рейтинг тизимида баҳолашга асосан амалга оширилади;

туман (шаҳар) спорт ва оммавий-жисмоний тарбия тадбирларининг ягона календарь режалари тегишли туман (шаҳар) ҳокимлари томонидан тасдиқланади;

умумтаълим мактаблари, ўрта махсус, касб-хунар таълими ҳамда олий таълим муассасалари ўқувчилари ва талабалари ўртасида ўқазиладиган спорт ва оммавий-жисмоний тарбия тадбирларини ҳамда иштирокини кийим-кечак билан таъминлашни молиялаштириш тегишлилиги бўйича “Ёшлик”, “Баркамол авлод” ва “Талаба” жисмоний тарбия ва спорт жамиятлари ҳисобидан амалга оширилади.

6. Белгилаб қўйилсинки: Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси олимпия спорт турлари бўйича спортчилар, тренерлар ва бошқа спорт мутахассисларини тайёрлаш ҳамда олимпия спорт турларини ривожлантириш қисми бўйича жисмоний тарбия ва спорт субъектлари, шу жумладан Вазирликнинг фаолиятини мувофиқлаштиради;

Вазирликнинг олимпия спорт турларини ривожлантиришга масъул бўлиналари раҳбарлигига номзодлар Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси раиси билан мажбурий равишда келишилади;

Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси вакиллари олимпия захиралари махсус мактаб-интернатлари раҳбарларини танлаш, тайинлаш ва аттестация қилишда, мазкур мактабларга йўналишлар бўйича қабул қилиш квоталарини келишиш ҳамда спортчиларни халқро спорт мусобақаларига юборишда иштирок этади;

Олимпия ва Паралимпия ўйинларига спортчиларни тайёрлаш доирасида спорт федерация (ассоциация)лари учун ажратилаётган хомийлик маблағлари Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитасида жамланган ҳамда спорт федерация (ассоциация)лари фаолиятини мақсадли молиялаштиришга, шу жумладан етук хорижий спортчи ва тренерларни жалб қилиш учун сарфланади;

Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси Вазирлик билан ҳамкорликда юқори малакали хорижий спортчи, тренер ва бошқа мутахассисларни олимпия тайёрлаш марказлари, спорт федерация (ассоциация)лари ва бошқа спорт ташкилотларининг ўқув-машғулот жараёнида кенг жалб қилишни таъминлайди.

7. Қўйидагилар ташкил этилсин:

Самарқанд вилояти Самарқанд туманида универсал олимпия тайёргарлиги ва халқро мусобақалар ўтказиш маркази;

Тошкент вилояти Бўстонлик туманида жойлашган “Азия-Чинган” меҳмонхонаси негизда миллий терма жамоалар учун универсал олимпия тайёргарлиги маркази;

Жиззах вилояти Зомин туманида “Алоқачи” соғломлаштириш оромгоҳи негизида гимнастика спорт тури бўйича олимпия тайёргарлиги маркази;

Наманган вилояти Чортоқ туманида сержантлар тайёрлаш мактаби негизида спорт ўй-

инлари бўйича олимпия тайёргарлиги маркази; Қашқадарё вилояти Шаҳрисабз туманида “Тулнора” соғломлаштириш оромгоҳи негизида спорт яккакурашлари бўйича олимпия тайёргарлиги маркази ташкил этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга қўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш давлат кўмитаси ташкил этилаётган марказлар тасарруфида бўлган вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда ушбу объектларни барча бино ва иншоот мажмуалари билан бирга Ўзбекистон Республикаси Миллий олимпия кўмитаси тасарруфига бегараз ўтказилишини таъминласин.

8. Белгилаб қўйилсинки: жисмоний тарбия ва спорт ташкилотлари, шунингдек, таълим муассасалари ва спорт ташкилотларида меҳнат қилаётган спорт фахрийларига фаолиятнинг бошқа ҳақ тўланадиган турлари билан шугулланмаслик шарти билан пенсия тўлиқ миқдорда тўланади;

Олимпия ва Паралимпия ўйинлари ҳамда олимпия ва паралимпия спорт турлари бўйича жаҳон чемпионатлари совриндор спортчилари Қорақалпоғистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, Тошкент шаҳар ҳамда вилоятлардаги жисмоний тарбия ва спорт бошқармалари, шунингдек, тегишли спорт федерациялари (ассоциациялари) тавсияномаларига асосан тренерлик фаолияти бўйича соддалаштирилган тартибда аттестациядан ўтиб, спорт мактабларида тренер сифатида тренерлик фаолияти билан шугулланишга ҳақли; спорт ташкилотлари (идоралари) раҳбарлиги лавозимга аввал шугулланган профессионал фаолият туридан қатъи назар, олий маълумотли ҳамда бошқарув соҳасида амалий кўникмага эга бўлган шахслар тайинлашни мумкин;

тренерлик фаолияти билан шугулланиш учун руҳанатнома муддати тугаган тренерлар кўпи билан тўрт ой муддатдан ошмаган ҳолда ўрнатилган тартибда янги руҳанатнома олинишига қадар меҳнат фаолиятини давом эттиришга ҳақли.

9. Олимпия спорт турларини 2018 — 2021 йилларда кейинчалик ривожлантириш ва оммалаштириш комплекс чора-тадбирлари дастури иловага мувофиқ маъқуллансин.

Дастурда назарда тутилган тадбирларни ўз вақтида, сифатли ва тўлиқ амалга ошириш учун вазирлик, муассаса ва бошқа ташкилотлар раҳбарларининг шахсий жавобгарлиги белгилансин.

10. Вазирлик:

икки ой муддатда жисмоний тарбия ўқитувчилари (инструктор, кафедра мудири) фаолияти самардорлигини баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисидаги низомни тасдиқласин;

2018 йил 1 майга қадар Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни узок муддатли истиқболга ривожлантириш концепцияси лойиҳасини халқро мутахассисларни жалб қилган ҳолда ишлаб чиқсин ва киритсин;

уч ой муддатда болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари, шу жумладан, ихтисослаштирилган мактабларнинг ишлаш тартибини ташкил этиш тизимини танқидий жиҳатдан ўрганиб чиқиш ва натижаси бўйича уларнинг фаолиятини тартибга солиш ва такомиллаштириш, ташкилий-штат тузилмасини қайта кўриб чиқиш ҳамда уларни молиялаштириш тизимини тартибга солиш юзасидан ҳукумат қарори лойиҳасини киритсин;

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги билан ҳамкорликда уч ой муддатда спортчилар, жисмоний тарбия ўқитувчилари, йўриқчилари ҳақидаги маълумотларни ҳамда таълим муассасаларида спорт турлари бўйича имтиҳон қилиш тизими таҳлиллари натижаларини ўз ичига олган Ягона ахборот тизими яратилишини таъминласин;

уч ой муддатда Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан ҳамкорликда олимпия спорт турлари бўйича мусобақалар ва ўқув тайёргарлик машқлари давомида спортчиларни тиббий таъминлашни ташкил этиш ва кузатиб бориш тартибин, шу жумладан спорт тиббий муассасалари тармоқларини яратишни ўз ичига олган ҳолда, тасдиқлаш тўғрисидаги ҳукумат қарори лойиҳасини киритсин;

уч ой муддатда Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Молия вазирлиги билан ҳамкорликда таълим муассасалари қошида спорт клубларини ташкил этиш, фаолият олиб бориш ҳамда молиялаштирилиши тартибин тасдиқлаш тўғрисидаги ҳукумат қарори лойиҳасини киритсин;

уч ой муддатда республика ҳудудида жисмоний тайёргарликни ташкил этишнинг ягона талабларини белгилашни таъминловчи, олимпия спорт турлари бўйича тайёргарликнинг ягона меъёрларини спорт таълими муассасалари фаолиятига таъбиқ этишни таъминласин;

Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси билан ҳамкорликда 2018 йил 1 июнга қадар спортнинг киши ва ўйин турларининг ривожланиши ва оммалаштиришнинг амалга ҳолатини ҳар томонлама ва танқидий таҳлилнинг ҳисобга олган

ҳолда Ўзбекистон Республикасида спортнинг киши ва ўйин турларини янада ривожланиши юзасидан тақлифлар тайёрласин;

Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси билан ҳамкорликда республика олимпия захиралари мактаб-интернатлари қошида олимпия захиралари марказларини ташкил этиш тақлифини киритсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

бир ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти қарори лойиҳасини киритсин;

бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги тўғрисидаги Низомни тасдиқласин;

бир ой муддатда Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети фаолиятини ташкил этиш бўйича ҳукумат қарори қабул қилинсин;

икки ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳузуридаги Жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш жамғармаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳузуридаги Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази Низомини тасдиқлаш, шунингдек, жисмоний тарбия ва спорт мутахассислари контингентини тўлиқ қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш имкониятини қамраб олган ҳолда уларнинг ташкилий-штат тузилмаси тасдиқлансин;

икки ой муддатда жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги барча турдаги таълим муассасаларида таълим стандартлари қайта кўриб чиқилсин, таълимнинг ҳар бир bosқичида умумий таълим юкласидан ошмаган ҳолда, дарс соатларини ошириш ёрдамида, спорт тармоқлари бўйича баҳолаш тизимини жорий қилиш, натижаларни тизимли таҳлил қилиш ишлари олиб борилсин;

икки ой муддатда қурилиш-монтаж ишлари, замонавий спорт жиҳозлари, техникаси ва инвентарлар билан таъминлаш, узлуксиз ўқув-машғулот жараёни ва спортчилар, тренер ҳамда бошқа мутахассис ва ишчилар яшаши учун шароит яратишни инобатга олган ҳолда олимпия тайёргарлиги марказлари фаолиятини ташкил қилиш тўғрисидаги ҳукумат қарори қабул қилинсин;

уч ой муддатда олимпия захиралари мактаб-интернатлари қабул квоталарини спорт турлари бўйича энг кам миқдорини ҳисобга олган ҳолда керакли бўлган самарали таълим тизими ташкил этилсин;

уч ой муддатда тренерлик фаолияти билан шугулланиш бўйича аттестациядан ўтиш ва руҳанатнома олиш тартибин соддалаштиришга йўналтирилган ҳукумат қарори қабул қилинсин.

12. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ҳамда бошқа ташкилотлар спорт инфратузилмасини ташкил этиш ва тизимли тарзда ишчиларни жисмоний тарбия ва спортга жалб қилиш амалиётини жорий этиш чораларини кўрсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий гвардияси, Ўзбекистон Қасаба уюшмалари федерацияси икки ой муддатда Мудофаа вазирлигининг спорт клуби, “Динамо” жисмоний тарбия ва спорт жамиятлари фаолиятини такомиллаштириш ва қасаба уюшмалари федерацияси жисмоний тарбия ва спорт жамиятини тиклаш, шунингдек, идоравий спорт базаларини модернизация қилиш, улар қошида ёшларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш учун барчанинг шугулланишига имкони бўлган секция ва тўғрақлар ташкил этиш бўйича чора-тадбирлар белгилансин.

14. Вазирлик ҳамда Адлия вазирлиги бошқа манфаъдор вазирликлар ва идоралар билан биргалликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

15. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 февралдаги “Маданият ва спорт соҳасида бошқарув тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4956-сон Фармони биринчи банди учинчи хатбоши ва учинчи банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

16. Мазкур Фармон ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Қ.В.Акмалов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Р.С.Қосимов ва Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори О.Б.Муродов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2018 йил 5 март

«Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик» мавзuida Афғонистон бўйича юқори даражадаги Тошкент халқаро конференцияси

41 Бу саволга жавоб равшан — энг аввало, барчаси Марказий Осиё давлатлари минтақанинг умумий келажиги учун жавобгарликни ўз зиммасига олишга нечоғли тайёрлигига боғлиқ.

Марказий Осиёнинг барча мамлакатлари билан чегарадош бўлган Ўзбекистон минтақа баркарорлик, изчил тараққиёт ва яхши кўшнлик ҳудудига айланишидан бевоисита манфаатдор.

Давлатимиз раҳбари бир неча бор таъкидлаганидек: «бизнинг бош мақсадимиз — умумий савий-харакатларимиз билан Марказий Осиёни баркарор, иқтисодий ривожланган ва юқсак тараққиёт этган минтақача айлантиришдан иборат».

Айни пайтда энг долзарб ва ўткир муаммолардан бири — кўшни Афғонистондаги низони ҳал қилмасдан туриб олдимизда турган мақсадларга эришишнинг иложи йўқ, чунки у тарихий ва геосиёсий жиҳатдан минтақамизнинг ажралмас бўлаги ҳисобланади.

Афғонистонда тинчлик ўрнатилиши — Марказий Осиёнинг баркарорлиги ва тараққиёти кафолатидир. Самарқанддаги халқаро анжуманда сўзга чиқар экан, Ўзбекистон Президенти хавфсизликка таъминловчи амалда ривож қилиш зарурлигига тўғриватган тўғри даъват қилди.

Тинч Афғонистон Марказий Осиё давлатларининг Ҳинд океани ва Форс кўрфазини портларига энг қисқа йўлни таъминлаши, Ҳиндистон, Эрон ва Покистонни Европа ва Яқин Шарқ бозорлари билан боғлаши мумкин.

Шу муносабат билан Афғонистонда тинчлик ва хавфсизлик ўрнатилиши асосий масалалари бўйича кенг ва қатъий халқаро консенсусни тасдиқлаш, мамлакатда миллий ярашув бўйича афғонистонликлар раҳбарлигида ва уларнинг савий-харакатлари билан амалга ошириладиган чора-тадбирларни қўллаб-қувватлаш масаласи тобора долзарб аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистон доимо Афғонистондаги вазиятни сиёсий жиҳатдан тартибга солишни қатъий тарафдори ҳисобланган ва шундай бўлиб қолади. Мамлакатимиз кўшни давлатни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришга улкан ҳисса қўшиб келмоқда.

Шу жиҳатдан Шавкат Мирзиёев томонидан Афғонистон билан ҳамкорликда жорий йилнинг 26-27 март кунлари Тошкент шаҳрида «Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик» мавзuida Афғонистон бўйича юқори даражадаги Тошкент халқаро конференциясини ўтказиш ташаббусининг илгари сурилгани Ўзбекистон раҳбариятининг минтақавий хавфсизлик ва баркарорликни таъминлаш бўйича умумий стратегиясининг

ажралмас бўлаги ҳисобланади.

Мамлакатимиз афғон муаммосига бағишланган деярли барча халқаро форумларда фаол иштирок этмоқда. «Кобул жараёни», «Москва формати», «Осиё юраги — Истанбул жараёни» форуми, Афғонистон бўйича халқаро алоқа гуруҳи, «ШХТ — Афғонистон» алоқа гуруҳи, Афғонистон бўйича минтақавий иқтисодий ҳамкорлик конференцияси шулар жумласидандир.

19 январь кунин Нью-Йорк шаҳрида бўлиб ўтган БМТ Хавфсизлик кенгаши йиғилиши давомида Ўзбекистон ва Афғонистон томонидан Тошкент форумининг кўшма тақдироти ташкил этилди.

Тошкентдаги конференция 28 февраль кунин Афғонистон пойтахтида ўтган «Кобул жараёни»нинг иккинчи йиғилишидан сўнг бўлади ва халқаро ҳамжамият томонидан ушбу мамлакатда тинчлик ва баркарорликни таъминлаш бўйича амалга ошириладиган савий-харакатларнинг мантиқий давоми бўлади.

Конференциянинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Афғонистон Иқтисодий Республикаси Президенти Ашраф Ғани сўзга чиқдилар.

Тошкент учрашувида иштирок этиш учун БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш ва ташкилотнинг Афғонистондаги махсус вакили Тадмити Ямамото, Европа Иттифоқининг ташки ишлар ва хавфсизлик сиёсати бўйича Олий вакили Федерика Могерини, шунингдек, Хитой, Россия, АКШ, Буюк Британия, Германия, Италия, Франция, Туркия, Ҳиндистон, Эрон, Покистон, Қозғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Саудия Арабистони ва Бирлашган Араб Амириклари ташки сиёсий мақамалари раҳбарлари тақлиф этилган.

Форум иштирокчилари минтақавий ва глобал даражада тез орада Афғонистон ҳукумати билан «Толибон» ҳаракати ўртасида ҳеч қандай дастлабки шартларни илгари сурмасдан тўғриватган тўғри музокаралар ўтказиш зарурлиги ҳақида умумий нуқтаи назар баён этилиши кутилмоқда.

Конференция якуни бўйича Тошкент декларациясини қабул қилиш режалаштирилган бўлиб, унда қуйидаги муҳим жиҳатлар ўз аксини топиши кўзда тутилмоқда:

биринчидан, тинчлик жараёни афғонистонликларнинг бевоисита раҳбарлиги ва уларнинг савий-харакатлари билан БМТ Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгаши резолюциялари ва қарорлари низомларига мувофиқ амалга ошириши керак;

иккинчидан, қуроли муҳолифат Афғонистоннинг сиёсий ҳаётига кафолатли интеграция қилиниши ва қонуний сиёсий куч сифатида эътироф этилиши тинчлик жараёнининг муҳим омили ҳисобланади;

учинчидан, халқаро ҳамжамият терроризмининг ҳар қандай шакли ва кўринишига қарши бўлиб, транснационал терроризм, наркотрафик ва уюшган жиноятчилик таҳдидлари нафақат Афғонистон, балки умуман бутун минтақа ва жаҳоннинг баркарорлиги ва изчил тараққиётга умумий хавф саналишини эътироф этади.

Тошкент конференцияси арафасида, шунингдек, ҳамкорликнинг янги шаклидаги «Марказий Осиё + Афғонистон» (C5+1) биринчи йиғилиши бўлиб ўтди. Ушбу формат Афғонистоннинг Марказий Осиё давлатлари билан савдо-иқтисодий ва инфратузилма алоқалари тизимига муваффақиятли интеграцияси, умумминтақавий миқёсдаги аниқ лойиҳа ва дастурларнинг самарали амалга оширилишига хизмат қилади.

Тошкент конференцияси ҳақидаги ташаббусни илгари сураётган экан, Ўзбекистон уни бир марталик тадбир сифатида ўтказиш билан чекланиб қолмай, ундан кейин ҳам икки ва кўп томонлама муносабатлар доирасида Афғонистонда тинчлик ўрнатиш борасидаги сиёсий жараёнга қўмақлаштиришга ўз ҳиссасини қўшишда давом этади.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг ташки сиёсий стратегиясини амалга ошириш асосида Ўзбекистон афғон муаммосини тинч йўл билан ечиш бўйича сиёсий жараёнининг фаол иштирокчисига айланмоқда. Бу жараёнда асосий роль ва жавобгарлик ўз мамлакатига келажакни белгилаш ва қуриши керак бўлган афғонистонликларнинг зиммасида эканини яна бир бор таъкидлаш жоиз.

Тошкент конференцияси олдида турган юқсак мақсадлар, шунингдек, унинг ишида БМТ Хавфсизлик Кенгашининг барча доимий аъзолари, ШХТга аъзо давлатлар ва Афғонистонга қўшни мамлакатлар, жумладан, Марказий Осиёнинг бешта мамлакати иштирок этиши бутун дунёда форум ишига катта қизиқиш уйғотмоқда. Тадбирни ёритишда катнашиш учун жаҳон оммавий ахборот воситалари вакилларининг катта гуруҳи ташриф буюриши кутилмоқда.

Ўзбекистон пойтахтидаги халқаро учрашув якуни Афғонистондаги вазиятни баркарорлаштириш, унинг изчил ривожланиши учун шароит яратиш йўлидаги муҳим босқич бўлиб, афғон халқининг фаровонлигини ошириш ва уни минтақа ва умуман бутун дунёдаги бунёдкорлик жараёнига жалб этишга хизмат қилишига умид қиламиз. Тошкент форумининг муваффақияти минтақа давлатларининг тинчлик ва тараққиёт учун кенг имкониятлар эшигини очган ҳолда, биргалликдаги савий-харакатлар билан умумий муаммоларни ҳал этишга қодирлигини намоён қилиши даркор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Матбуот хизмати

Муносабат

Давлатимиз раҳбарининг яқинда эълон қилинган «Давлат мактабгача таълим муассасалари ходимларининг айрим тоифалари меҳнатига ҳақ тўлашни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори тизимда меҳнат қилаётган барча ходимларни руҳлантириб юборди. Вилоятимиздаги таълим муассасалари жамоалари билан учрашувларда, тарбиячи-мутахассислар билан суҳбатларда қарорда тутилган рағбатнинг таълим ривожига аҳамияти ҳусусида кўплаб ижобий фикрлар билдирилмоқда.

ИСЛОҲОТНИНГ МАНТИҚИЙ ДАВОМИ

Қарорда 2018 йил 1 мартдан мактабгача таълим муассасаларининг айрим ходимлар ойлик иш ҳақлари, жумладан, мудир, тарбиячи, услубчи, ўқитувчи, дефектолог, психолог, мусика раҳбари ҳамда тарбиячи ёрдамчиларига — 30 фоиз, жорий йил 1 сентябрдан эса олий маълумотга эга бўлган тайёрлов гуруҳи тарбиячиси, ўқитувчи, дефектолог, психологларга 30 фоиз, олий ёки ўрта махсус, касб-хунар педагогик маълумотга эга бўлган тарбиячи ёрдамчиларига — 20 фоиз, мудирларга эса 10 фоизга оширилиши кўзда тутилган.

Мазкур тизимда меҳнат қилаётганимга ўттиз йилдан ошди. Фаолиятимнинг асосий қисми мактабгача таълим соҳаси билан боғлиқ. Ўн икки йил давомида халқ таълими бошқармасининг мактабгача таълим муассасалари бўлими бошлиғи вазифасида ишладим. Таълим-тарбиянинг кўйи босқичига бу қалъа катта эътибор ва ғамхўрликни тажрибада биринчи марта кўряпман.

Бутунги кунга қадар умумтаълим мактаблари ўқитувчилари меҳнатига ҳақ тўлаш тизими мустақамланди, уларнинг ойлик маоши бир неча бор оширилди. Мактабгача таълим жабҳасида ишловчилар мана шундай рағбатни кўздан бўён кутаётган эди.

Инсон омили, мутахассиснинг ижтимоий-иқтисодий муҳофазасига эътибор баркарор бўлса, изланиш, янгиликка интилиб ишлаш, ўзаро ижодий рақобат муҳити юзага келади. Юқори малакали педагог кадрлар сафини кенгайтириш, шу жумладан, ёш битирувчиларнинг касбига бўлган қизиқишини ошириш, таълимнинг кўйи босқичи нуфузини кўтаришга имконият яратилмоқда. Мазкур қарор айни шу жиҳатлари билан ҳам катта аҳамиятга эга.

Ҳозирда Андижон вилоятида 451 та мактабгача

таълим муассасаси фаолият кўрсатяпти. Худудда 222 минг 120 нафар 3-7 ёшли болалар бор. Мактабгача ёшдаги болаларнинг салкам 30 фоизгина муассасаларга катнашини ҳисобга олсак, бу борада халқчиллини зарур бўлган вазифалар жуда кўп.

Вилоят мактабгача таълим бошқармаси ҳамда барча шахар ва туманлардаги намунавий тузилмаларда айни пайтда муассасаларнинг кадрлар таркиби, штат бирликлари кўриб чиқилди. Шаҳар ва туманларда мактабгача таълим бўлимлари учун алоҳида бинолар ажратилиб, моддий-техник базаси мустақамланмоқда.

Ҳозирги кунда мавжуд мактабгача таълим муассасаларида 5 минг 172 нафар педагог ходим меҳнат қилмоқда. Уларнинг 713 нафари олий, 4 минг 460 нафари ўрта махсус маълумотли мутахассислардир. Ўрта махсус маълумотли педагог кадрларнинг сифат таркибини яхшилаш мақсадида Андижон давлат университетининг сиртки ва кечки бўлимлари, 141 нафар олий маълумотли номутахассис педагог кадрни қайта тайёрлов курсларига босқичма-босқич ўқушга жалб қилдик. Шу йил февраль ойдан бошлаб 650 нафар тарбиячи, 125 нафар дефектолог, 100 нафар психолог Андижон давлат университетининг қайта тайёрлов курсларида таҳсил олмақда.

Меҳнат ҳақ тўлаш тизимини такомиллаштириш юзасидан қўйилган қадам узлуқсиз таълимнинг муҳим бўғинида фаолият кўрсатаётганларга қулай шарт-шароит яратиш йўлидаги кенг қўламли ислохотларнинг мантиқий давомидир. Бундай эътибор ва эътироф зиммамизга катта масъулият юклайди.

Мухтасархон БАДУЛЛАЕВА, Андижон вилояти мактабгача таълим бошқармаси бошлиғи

БИЛИМ, МАЛАКА ВА ТАЖРИБА етакчи фаолиятининг асосидир

41 **МУНОСИБ МЕҲНАТ МУҲИТИ**

Ходим ҳар томонлама, масалан, иш ҳақидан, меҳнат шароитидан, жамоада қарор топган муҳнндан хотиржам бўлса, астойдил ишлайди. Шу боис Қўмақлаштириш дастурида Харақатлар стратегиясининг устувор йўналишларидан бўлган иқтисодий ривожлантириш ва либераллаштириш ҳамда ижтимоий соҳани ривожлантириш бўйича қуйидаги тадбирларга алоҳида эътибор қаратилган:

- иш ҳақининг номинал қиймати ва ходимлар даромадларини ошириш борасида жамоа шартномалари ва локал ҳужжатлар таъсирчанлигини ошириш;

- корхоналарда жамоа шартномалари орқали ижтимоий шериклик асосида меҳнатга ҳақ тўлашнинг тариф-шартномавий тизимини такомиллаштириш ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонднинг тариф қисмининг ошириш;

- корхоналарда меҳнатга ҳақ тўлаш ходимнинг малакаси, меҳнатининг мураккаблиги, ҳажми, сифати ва меҳнат шароитига мувофиқлигини таъминлаш;

- ишчи кучини сақлаш, қайта тиклаш ва рағбатлантириш учун сарфланган харажатларни таҳлил қилган ҳолда унинг оптимал улушларини белгилаш.

Ушбу тадбирларнинг амалга оширилиши ҳар бир корхонадаги ижтимоий баркарорлик, иқтисодий тараққиёт ва фаровонлик омили бўлган — муносиб меҳнат муҳитини шакллантиришга хизмат қилиши табиий.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, муносиб меҳнат дейилганда, аввало, аниқ ва баркарор иш ўрни, муносиб иш ҳақи, хавфсиз меҳнат шароити, ижтимоий ҳимоя ва ижтимоий мулоқот тушунилади. Бундай муҳит учун зарур бўлган мажбурий шартлардан бири — меҳнат муносабатларининг ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинишидир. Ўз навбатида, самарали йўлга қўйилган

ижтимоий мулоқот ва ижтимоий шерикликсиз мазкур масалаларни ҳал қилиш мумкин эмаслиги — қасаба уюшмалари учун аксиома. Шу боис демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш, иқтисодий эркинлаштириш ва ишлаб чиқаришни модернизациялаш, бозор иқтисодиётига ҳос ижтимоий меҳнат муносабатларини шакллантириш жараёнининг ҳозирги босқичида ҳар бир корхонанинг тараққиёти ва ходимлар фаровонлиги — иш берувчи билан ходимларнинг вақиллик органи ўртасидаги ўзаро ижтимоий шериклик қай даражада йўлга қўйилганлигига боғлиқ.

ХОДИМЛАР ДАРОМАДИНИ ОШИРИШ — АСОСИЙ МАҚСАД

Инсонлар кўп нарсга чидаши мумкин, аммо адолатсизликка эмас. Мисол учун, ҳодим ўз меҳнатига яраша муносиб маош олаётганини, муносиб шароит яратилганини ҳис этса, бу ҳол унинг қайфиятига ҳам, фаоллигига ҳам ижобий таъсир кўрсатиши, шубҳасиз. Шу сабабли ҳам меҳнат шартлари ичида муносиб иш ўринларини тавсифловчи ўта муҳим кўрсаткичлардан бири, бу иш ҳақи бўлиб, қасаба уюшмаларининг мақсадларидан бири ҳам — ходимлар даромадини оширишдир. Маълумки, иш ҳақининг бозор иқтисодиётидаги асосий функциялари — ходим сарфлаган кучни қайта тиклаш ва уни рағбатлантиришдан иборат. Шунинг билан олган ҳолда меҳнатга ҳақ тўлашнинг тариф тизимини такомиллаштириш — яъни, меҳнатнинг асосланган дифференцияциясини (табақалашувини) тўла таъминловчи тизимни яратиш ва иш ҳақини тариф — шартномавий асосда тартибга солиш ва мувофиқлаштириб бориш иш берувчи ва қасаба уюшмаларининг асосий вазифаларидан ҳисобланади. Меҳнатга ҳақ тўлаш ҳодимнинг малакаси, меҳнатининг мураккаблиги,

ҳажми, сифати ва мавжуд шароитга мувофиқ ҳолда амалга оширилишига эришиш ҳам ҳодим даромадини оширишнинг асосий омилларидандир. Ҳўш, бунга қандай эришиш мумкин?

Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 11 январдаги 6-сонли қарори билан меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича тариф сеткасидаги тариф ставкалари (лавозим маошлари)ни энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда аниқлаш тартиби сақлаб қолинган ҳамда ҳўжалик ҳисобидаги корхоналарга фаолиятининг якуний натижалари ва молиявий имониятдан келиб чиққан ҳолда тариф коэффициентларини ошириш ҳуқуқи берилган. Аксарият корхона ва ташкилотларда оддий ишчи ва хизматчиларга меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича амалдаги 22 разрядли тариф сеткасининг биринчидан еттинчи разрядгача бўлган тариф ставкалари ва лавозим маошлари бўйича ҳақ тўланади. Лекин, ишчилар бажараётган ишнинг мураккаблиги, ҳажми, сифати, меҳнат шароити, хизмат вазифалари ва масъулиятини инобатга олсак, улар меҳнатини фақат олтига разряд доирасида қамраб олиш мумкин.

Шунинг учун ҳам бу борада тариф сеткасининг ўртача тариф разряди, ўртача тариф коэффициентлари ва юқорида кайд этилган ҳукумат қарорида белгиланган ҳуқуқдан фойдаланган ҳолда тариф сеткасини табаклаштириш ва оширилган тариф коэффициентларини белгилаш мақсадга мувофиқдир. Шунга қўра, ишчилар гуруҳи ва бажариладиган ишнинг ўртача малака даражасини аниқлаш, ходимлар малакасини ошириш чораларини белгилаш мумкин.

ЕТАКЧИ УЧУН ЭСЛАТМА

Ходимларни муносиб ҳимоялаш, уларга етарли шароитлар яратиш, бу борада иш берувчи билан очик ва фаол ҳамкор-

лик олиб бориш учун қасаба уюшма етакчилари ҳар томонлама чуқур билимга эга бўлиши лозим. Қўмақлаштириш дастурида белгиланган вазифаларни ҳал қилишда ҳам қасаба уюшма етакчи ва фаолларидан иш берувчи ва унинг вақиллари билан меҳнат соҳасида ижтимоий шерикликни амалда таъминлаш ва бу борадаги қонунийлик, меҳнат муносабатларига оид халқаро нормаларни билиши талаб этилади.

«БАЗИС» ВА «УСТҚУРМА»

Бу борада, айниқса, ҳуқуқ, иқтисодиёт, молия ва меҳнат соҳасидаги билим ҳамда тушунчалар алоҳида эътиборга молик. Иқтисодиёт назариясидаги «базис» ва «устқурма» каби тушунчалар моҳиятидан келиб чиққан ҳолда фикрлайдиган бўлсак, билим — етакчи фаолиятнинг асоси бўлса, малака ва тажрибани устқурма сифатида тушунишимиз мумкин.

Билимли бўлиш, билимга қўлаш, унга интилиш инсоният тараққиётининг пойдевори бўлиб хизмат қилган. Зеро, Хитой доншмамдлинга: «Ҳақикий илм — нимани билсанг, шунинг билдириш» дея бежиз айтилмаган.

***

Ҳар бир жамоа катта ишонч ва умид билан қасаба уюшма етакчисини сайлайди. Етакчидан эса ишонччи оқлаши учун жамоа ва корхона ҳаётига дахлдорлик ҳисси билан яшаш талаб этилади.

Ғафуржон ҲАМИДОВ, Нефт-газ ва геология ходимлари қасаба уюшмаси Республика кенгаши расми ўринбосари

